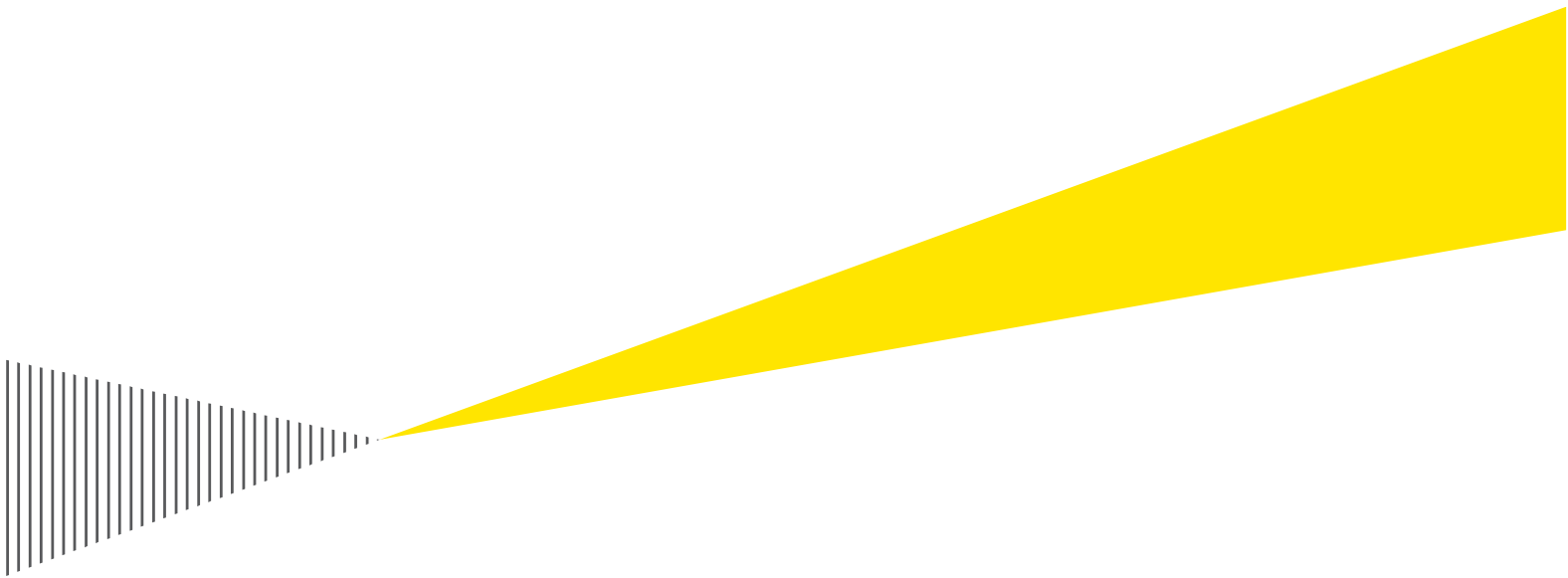

Lycksele kommun

Grundläggande granskning av
överförmyndarnämnden i södra Lappland
2021

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning.....	3
2.1. Bakgrund och syfte.....	3
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning.....	3
2.3. Revisionskriterier.....	3
2.4. Genomförande.....	4
3. Kommunens styrmodell.....	5
4. Granskningsresultat.....	7
4.1. Nämndens styrning av verksamhet och ekonomi.....	7
4.2. Uppföljning och måluppfyllelse.....	8
4.3. Nämndens arbete med intern kontroll.....	10
5. Sammanfattande bedömning.....	11
Bilaga 1: Källförteckning.....	13

1. Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionsred är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Granskningen har till sin omfattning varit av översiktlig karaktär.

I vår översiktliga granskning har vi inte hittat några väsentliga brister i överförmyndarnämndens styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi. Vi bedömer det som en brist att nämnden inte bedömer sin måluppfyllelse. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi. Vi bedömer att nämnden delvis har en tillräcklig kontroll över verksamheten och i stort har en tillräcklig kontroll över ekonomin.

För sammanfattande bedömningar, se avsnitt 5.

2. Inledning

2.1. Bakgrund och syfte

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprovningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl.a. i kommunallagen 6 kap. Där framgår att styrelsen och nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisionsred 2018 ska den grundläggande granskningen innehålla:

- ▶ Granskning av måluppfyllelse.
- ▶ Granskning av styrning och intern kontroll.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred, samt risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2021.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprovningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi?
- ▶ Har nämnden en tillräcklig kontroll över verksamhet och ekonomi?
- ▶ När nämnden måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?

Granskningen avser överförmyndarnämnden i södra Lappland. I tid avgränsas granskningen huvudsakligen till verksamhetsår 2021.

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policies och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

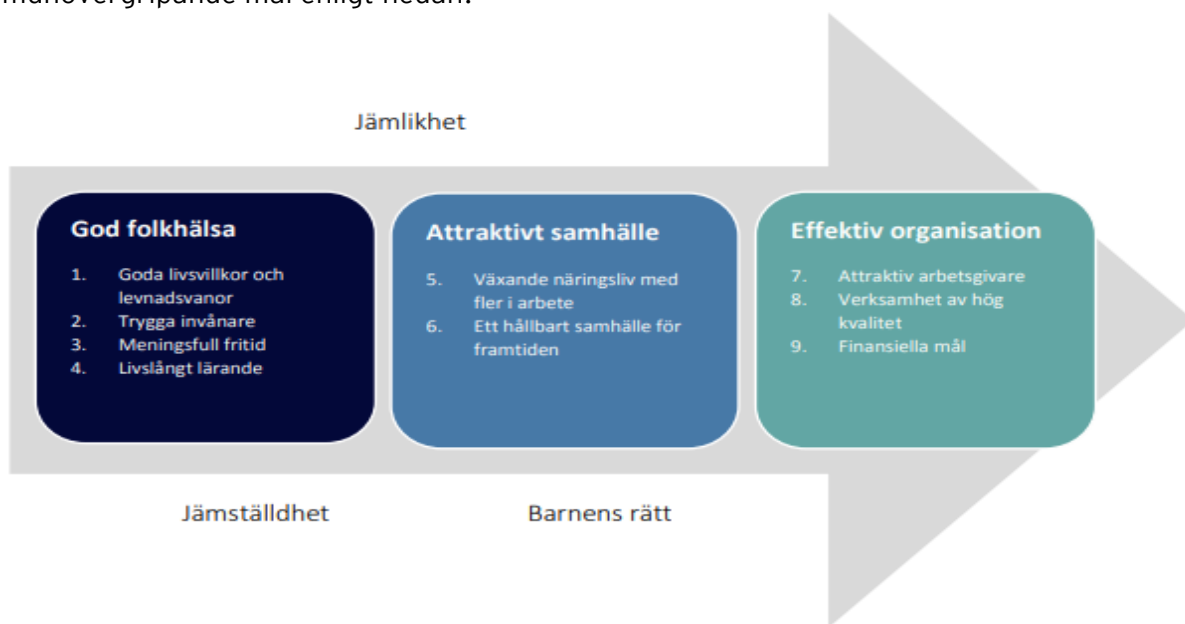
- ▶ Kommunallagen
- ▶ God revisionsred 2018
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ▶ Kommunspecifik styrmodell
- ▶ Kommunens riktlinjer för intern kontroll

2.4. Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av information som styrker nämndens styrning och kontroll (tex. protokoll, mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, tertialrapporter, bokslut) kompletterat med intervjuer av berörda tjänstemän.

3. Kommunens styrmodell

Kommunfullmäktige har i augusti 2020 fastställt Vision och kommunövergripande mål för 2021. Grunden utgörs av tre kommunövergripande målområden; God folkhälsa, Attraktivt Samhälle och Effektiv organisation. Målområdena utgör de inriktningar som Lycksele kommun prioriterar att sträva mot. Inom målområdena har fullmäktige beslutat om nio kommunövergripande mål enligt nedan:

Figur 1: Kommunövergripande mål och målområden 2021.

Varje styrelse och nämnd ska prioritera och bryta ner de kommunövergripande inriktningsmålen till nämnds- eller styrelsespecifika mål. Målen ska vara mätbara eller ha en indikator kopplade till sig. Målen följs upp årligen och indikatorerna ska följas upp könsindelad där sådan statistik finns.

Uppföljning av kommunens måluppfyllelse sker löpande genom analyser av verksamhet och ekonomi med hjälp av indikatorerna. Verksamheterna rapporterar utfall till nämnd och styrelse i samband med verksamhetsberättelser två gånger per år. Nämnder rapporterar sin analys av verksamhet och ekonomi till kommunstyrelsen via verksamhetsberättelser. Kommunstyrelsen gör utifrån verksamhetsberättelserna och bolagens rapportering en helhetsbedömning av utvecklingen i kommunkoncernen och rapporterar till kommunfullmäktige genom delårsrapport och årsredovisning.

Av fullmäktige fastställt internkontrollreglemente (reviderat 2018) regleras hur styrelse och nämnder ska säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Styrelse och nämnder ska inför varje verksamhetsår genomföra en riskanalys för olika processer utifrån sannolikhet och konsekvens. Utifrån riskanalysen ska respektive styrelse och nämnd anta en internkontrollplan som innehåller följande delar:

- ▶ Rutin/system
- ▶ Risk
- ▶ Kontrollmoment
- ▶ Kontrollmetod

- ▶ Kontrollansvar
- ▶ Vem kontrollen utförs av
- ▶ Frekvens
- ▶ Uppföljning

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen ska, med utgångspunkt från antagen plan, rapporteras till nämnden/styrelsen. Uppföljning av de utförda kontrollerna ska minst ske två gånger per år, medan de risker som bedöms allvarliga ska rapporteras löpande till nämnd/styrelse.

4. Granskningsresultat

4.1. Nämndens styrning av verksamhet och ekonomi

Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av verksamhet och ekonomi baserat på efterlevnaden av fullmäktiges riktlinjer i vision och reglemente samt kommunallagen.

4.1.1. Iakttagelser

I tabell nedan sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Styrning av verksamhet		
Beslutat om verksamhetsmål för den egna nämnden utifrån fullmäktiges övergripande mål.		Nämnden beslutade i december 2020 och prioriteringar och mål för 2021. Nämnden har beslutat om nämnds-specifika mål utifrån kommunfullmäktigemålen; <i>Goda livsvillkor och levnadsvanor, Trygga invånare, Verksamheter av hög kvalitet och Finansiell mål.</i>
Beslutat om indikatorer med målvärden för att mäta måluppfyllelsen.		Nämnden har beslutat om indikatorer för de nämnds-specifika målen. Dock saknas målvärden för majoriteten av indikatorerna. Indikatorn för nämndsmålet <i>Överförmyndarnämnden arbetar för en rätts-säker och lika handläggning i alla samverkande kommuner</i> är länsstyrelsens granskning. Vi noterar att nämndens målvärde är att få kritik, i jämförelse med föregående år när nämnden fick allvarlig kritik.
Iakttagelser vid Länsstyrelsens inspektion		Länsstyrelsen konstaterar, i sin tillsyn av nämndens verksamhet, att överförmyndarnämnden överlag arbetar i enlighet med gällande lagstiftning och dess föreskrifter ¹ . Länsstyrelsen konstaterar att det skett en stor förbättring över de senaste åren. Alltjämt kvarstår ett behov, framhåller Länsstyrelsen, av att fortsätta arbeta för en likadan handläggning inom hela nämndens verksamhetsområde. Länsstyrelsens inspektion föranleder viss kritik i den sammantagna bedömningen. Se ytterligare beskrivning nedan.

¹ Länsstyrelsen har vid sin inspektion granskat överförmyndarnämndens granskning av redovisningshandlingar och hantering av sammanblandning av medel. Därutöver har Länsstyrelsen granskat överförmyndarnämndens hantering av förmynderskap och ställföreträdare för underåriga, samt överförmyndarnämndens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap där huvudmannen är delägare i dödsbo.

Styrning av ekonomi		
Nämnden har upprättat en budget på programnivå för innevarande år inom tilldelad ram och enligt tidsplan för kommunens budgetprocess.		Nämnden har i december 2020 antagit en internbudget för 2021 på 3 022 tkr varav 1 294 tkr är Lycksele kommuns del. Lyckseles del av budgeten motsvarar av Lycksele kommunfullmäktige tilldelad ram.

 = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, = väsentlig avvikelse

Länsstyrelsen Norrbottens tillsyn

Länsstyrelsen konstaterar, i sin tillsyn av nämndens verksamhet, att överförmyndarnämnden överlag arbetar i enlighet med gällande lagstiftning och dess föreskrifter². Nämnden har exempelvis utarbetat goda rutiner i många avseenden och länsstyrelsen konstaterar att det skett en stor förbättring över de senaste åren. Alltjämt kvarstår ett behov, framhåller Länsstyrelsen, av att fortsätta arbeta för en likadan handläggning inom hela nämndens verksamhetsområde. Länsstyrelsens inspektion föranleder viss kritik i den sammantagna bedömningen.

Länsstyrelsen har bland annat observerat följande brister:

- ▶ Nämnden har fattat beslut om samtycke i ärenden där ärendet avser godmanskap och huvudman har kvar sin rättshandlingsförmåga. Länsstyrelsen konstaterar att bristen föreligger trots anmärkning i tidigare tillsyn.
- ▶ Det förekommer vissa fall av årsräkningar som har blivit korrigerade i större omfattning.
- ▶ Nämnden bör se över sina rutiner för när anstånd ska beviljas, eftersom anstånd med att inkomma med årsräkning beviljats för att ställföreträdare varit bortrest.
- ▶ I granskad akt saknades årsräkning för 2020 och i en annan akt saknades information om årsräkning för 2020 hade inkommit.

Länsstyrelsen konstaterar dock att överförmyndaren vidtagit omfattande förbättringsåtgärder de senaste åren vilket medfört att handläggningen idag överlag sker på ett lämpligt och rättssäkert sätt. Det är överlag god ordning i akterna och diarieföringen fungerar tillfredställande.

4.2. Uppföljning och måluppfyllelse

Vi har översiktligt granskat nämndens uppföljning och måluppfyllelse. Granskningen utgår från kommunallagen, riktlinjer i visionen och budgetdirektiven. Nämndens måluppfyllelse utgår från nämndens mätbara indikatorer och målvärden.

4.2.1. Iakttagelser

I tabell nedan har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

² Länsstyrelsen har vid sin inspektion granskat överförmyndarnämndens granskning av redovisningshandlingar och hantering av sammanblandning av medel. Därutöver har Länsstyrelsen granskat överförmyndarnämndens hantering av förmynderskap och ställföreträdare för underåriga, samt överförmyndarnämndens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap där huvudmannen är delägare i dödsbo.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Uppföljning av verksamhet och ekonomi		
Nämnden har följt upp verksamhet och ekonomi i en delårsrapport.		Nämnden har antagit delårsrapport per augusti vid nämndens sammanträde i september 2021. I delårsrapporten lämnas ingen bedömning av måluppfyllelse men det finns information om nämndens arbete utifrån de antagna målen. Vad gäller ekonomi förväntar sig nämnden ett underskott på -97 tkr för helåret. Detta, på grund av att kostnader för kontorshyra inte ingick i budgeten för 2021.
Nämnden har följt upp det slutliga utfallet för verksamhet och ekonomi efter årets slut.		Nämnden har i mars 2022 följt upp årets utfall för ekonomi och verksamhet i en verksamhetsberättelse för år 2021. Dock saknas värden på indikatorer för 2021 för flertalet indikatorer och nämnden redovisar ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen.
Måluppfyllelse		
Nämndens mål för verksamheten är uppfyllda.	Ej möjligt att bedöma	Värden saknas på flertalet indikatorer och nämnden redovisar ingen samlad bedömning av måluppfyllelse.
Nämnden har bedrivit verksamheten inom tilldelad ram		Nämnden redovisar ett överskott på 195 tkr, i jämförelse med Lyckseles andel av budgeten på 1,3 mnkr.
Nämnden har vidtagit åtgärder vid prognos om missad måluppfyllelse (verksamhet och ekonomi)		Det ekonomiska resultatet är positivt. Eftersom måluppfyllelse för verksamheten inte redovisas kan vi inte bedöma om nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder. Vi noterar dock att nämnden vidtagit åtgärder utifrån Länsstyrelsens kritik.

 = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, = väsentlig avvikelse

4.3. Nämndens arbete med intern kontroll

4.3.1. Iakttagelser

Vi har översiktligt granskat nämndens arbete med intern kontroll utifrån fullmäktiges riktlinjer för intern kontroll.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar
Internkontrollplan		
Nämnden har gjort en riskbedömning av identifierade risker.	✓	I nämndens internkontrollplan finns genomförd riskanalys utifrån sannolikhet och konsekvens. Nämnden har värderat två riskområden; rättssäkerhet och enhetlig handläggning.
Beslutat om en internkontrollplan utifrån riskbedömningen, senast december året före.	✓	Nämnden har i december 2020 antagit en internkontrollplan för 2021. Internkontrollplanen innehåller tre risker.
Internkontrollplanen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> - Rutin/system - Risk - Kontrollmoment - Kontrollmetod - Kontrollansvar - Vem kontrollen utförs av - Frekvens - Uppföljning 	—	Internkontrollplan innehåller i huvudsak delarna som kommunens internkontrollreglemente stipulerar. Internkontrollplanen saknar dock information om hur och när uppföljning ska ske.
Uppföljning och resultat av internkontrollplan		
Nämnden har följt upp resultatet av utförda kontroller i internkontrollplanen.	✓	Nämnden har följt upp sin internkontrollplan i september 2021 samt i februari 2022.
Resultatet från utförda kontroller lever upp till kraven	—	I uppföljning av internkontrollplan framgår att tre kontroller är genomförda. Endast en mindre avvikelse har observerats. Avvikelsen avser kontroll av rutiner och material.
Nämnden har vidtagit/utreder åtgärder vid eventuell avvikelse	✓	Avvikelsen kan, enligt uppföljningen, hanteras när nämndens verksamhetssystem är fullt implementerat.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse

5. Sammanfattande bedömning

I vår översiktliga granskning har vi inte hittat några väsentliga brister i överförmyndarnämndens styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi. Vi bedömer det som en brist att nämnden inte bedömer sin måluppfyllelse. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi. Vi bedömer att nämnden delvis har en tillräcklig kontroll över verksamheten och i stort har en tillräcklig kontroll över ekonomin.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnden en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi?	<p>Vi bedömer att överförmyndarnämnden i huvudsak har en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi.</p> <p>Vi grundar bedömningen på att nämnden antagit en verksamhetsplan med mätbara mål i enlighet med vision och reglemente. Vidare har nämnden antagit en budget inom tilldelad ram som omfattar hela verksamheten. I tillsynen pekar länsstyrelsen på vissa brister i nämndens styrning av verksamheten som behöver åtgärdas. Vi noterar dock att nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års tillsyn.</p>
När nämnden måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	<p>Det är inte möjligt att bedöma om överförmyndarnämnden når måluppfyllelse för verksamheten. Nämndens måluppfyllelse för ekonomin bedömer vi som god.</p> <p>Vi grundar bedömningen på att flertalet indikatorer inte har kunnat mätas och att nämnden inte gör en egen bedömning av måluppfyllelsen. Nämnden bedrivit verksamheten inom tilldelad budgetram.</p>
Har nämnden en tillräcklig kontroll över verksamhet och ekonomi?	<p>Vi bedömer att överförmyndarnämnden delvis har en tillräcklig kontroll över verksamheten. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig kontroll över ekonomin.</p> <p>Vi grundar bedömningen på att nämnden löpande följt upp verksamhet och ekonomi under året. Vidare har nämnden antagit en internkontrollplan för 2021 som är i linje med reglemente för intern kontroll. Dock rapporteras inte måluppfyllelsen för verksamhetsmålen och flertalet mål har inte gått att mäta måluppfyllelsen för.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi överförmyndarnämnden att:

- ▶ Utveckla målstyrningen så att målen kan följas under året, dels för att kunna bedöma måluppfyllelse, dels för att kunna vidta ändamålsenliga åtgärder.
- ▶ Säkerställa ändamålsenliga åtgärder utifrån resultatet av Länsstyrelsens tillsyn.
- ▶ Säkerställa följsamhet till gällande internkontrollreglemente.

Lycksele mars 2022

Max Stenman
Revisionskonsult, EY

Per Stålberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Bilaga 1: Källförteckning

Dokument:

- ▶ Sammanträdesprotokoll 2021
- ▶ Verksamhetsplan 2021
- ▶ Verksamhetsberättelse 2021
- ▶ Länsstyrelsens granskningsprotokoll oktober 2021
- ▶ Beslutad budget 2021
- ▶ Internkontrollplan 2021
- ▶ Uppföljning av internkontrollplan 2021